

Ökade möjligheter till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål

*Delbetänkande av
Utredningen om bättre möjligheter till
fjärrundervisning och undervisning på entreprenad*

Stockholm 2016

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2016:12

Till statsrådet Gustav Fridolin

Regeringen beslutade den 12 november 2015 att uppdra åt en särskild utredare att föreslå hur skolhuvudmän för grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ges ökade möjligheter att dels ingå avtal med andra skolhuvudmän om att utföra undervisning, dels i vissa fall använda undervisningsformer som medger ett mer flexibelt sätt att erbjuda utbildning.

Avdelningschef Eva Durhan förordnades samma dag som särskild utredare.

Fil. kand. Anna Neuman anställdes den 17 november 2015 som utredningens sekreterare. Rättssakkunnig Ulf Walther anställdes den 23 november 2015 som utredningens sekreterare.

Som experter i utredningen förordnades fr.o.m. den 8 december 2015 departementssekreterare Erika Stadler, Utbildningsdepartementet, departementssekreterare Mattias Ahlquist, Utbildningsdepartementet, rättssakkunnig Annika Rudestad, Finansdepartementet, kanslirådet Nicklas Liss Larsson, Näringsdepartementet, departementssekreterare Karin Hjelman, Socialdepartementet, avdelningsjurist Jonas Hedström, Statens skolinspektion, samt utredare Åsa Ernestam, Sveriges Kommuner och Landsting. Dessutom förordnades som experter i utredningen fr.o.m. den 12 januari 2016 undervisningsråd Åsa Strand, Statens skolverk och förbundsjurist Gudrun Rendling, Friskolornas riksförbund. Från och med samma dag entledigades Karin Hjelman.

Vi använder vi-form i betänkandet eftersom förslaget har utarbetats i samråd med experterna.

Utredningen får härmed överlämna delbetänkandet Ökade möjligheter till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål, SOU 2016:12.

Återstående frågor som omfattas av uppdraget kommer att behandlas i utredningens slutbetänkande som ska lämnas senast den 30 maj 2017.

Stockholm i februari 2016

Eva Durhan

/Anna Neuman
Ulf Walther

Innehåll

Sammanfattning	11
1 Författningsförslag	19
1.1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)	19
2 Utredningens uppdrag	25
2.1 Utredningens direktiv	25
2.2 Utredningsarbetet	26
2.3 Läsanvisningar: avgränsningar, begrepp och disposition	26
3 Tillgång till utbildning – vad gäller i dag?	29
3.1 Övergripande om skolan	29
3.2 Skolplikt och rätt till utbildning	30
3.3 Särskilda regler för nyanlända elever	31
3.3.1 Nyanlända elever i grundskolan och grundsärskolan	32
3.3.2 Nyanlända elever i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan	33
3.4 Modersmålsundervisning	33
3.4.1 Ersättning till enskilda huvudmän för modersmålsundervisning	36
3.5 Svenska som andraspråk	36
3.6 Lärare	37
3.7 Studiehandledning på modersmål	38

3.8	Fjärrundervisning	40
3.8.1	Försöksverksamhet med fjärrundervisning.....	43
3.8.2	Utvärdering av fjärrundervisning.....	43
3.8.3	Olika huvudmäns användning.....	44
3.8.4	Tidigare förslag om fjärr- och distansundervisning	45
4	Möjliga samarbetsformer – vad gäller i dag?.....	47
4.1	Huvudmannaskap.....	47
4.2	Entreprenad	48
4.2.1	Entreprenad och andra samarbeten enligt skollagen	49
4.2.2	När entreprenadavtal är tillåtna.....	51
4.2.3	Modersmålsundervisning på entreprenad.....	53
4.2.4	Entreprenad enligt kommunallagen.....	55
4.3	Övriga verktyg för samverkan mellan huvudmän	57
4.3.1	Kommunalförbund	57
4.3.2	Gemensam nämnd.....	58
4.3.3	Kommunal samverkan inom gymnasieskolan	59
4.3.4	Möjligheter att lösa personella brister	59
5	Dagens situation.....	61
5.1	En heterogen elevgrupp och skilda resultat	61
5.2	Antalet nyanlända.....	65
5.3	Språkens betydelse för resultatet.....	68
5.3.1	Betydelsen av svenska (som andraspråk).....	70
5.3.2	Betydelsen av modersmålsundervisning	71
5.3.3	Betydelsen av studiehandledning på modersmål	71
5.4	Modersmålsundervisning	72
5.4.1	Statistik	72
5.4.2	Utvärderingar av modersmålsundervisning.....	77
5.5	Studiehandledning på modersmål.....	77
5.5.1	Statistik	77

5.5.2	Utvärderingar av studiehandledning på modersmål.....	79
5.6	Svenska som andraspråk.....	80
5.6.1	Statistik.....	80
5.6.2	Utvärderingar av svenska som andraspråk.....	84
5.7	Läraryrskris 84	84
5.7.1	Modersmål	84
5.7.2	Svenska som andraspråk.....	85
5.7.3	Ökat behov för kartlägningsinsatser.....	86
5.8	Små huvudmän.....	86
5.9	Olika huvudmän.....	87
5.10	Skrivelser och tillkännagivanden.....	87
5.10.1	Skrivelser från myndigheter och organisationer	88
5.10.2	Riksdagens tillkännagivande.....	88
6	Förslag för modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål.....	89
6.1	Syftet med förslagen.....	89
6.1.1	Utgångspunkter för förslagen	90
6.1.2	Undervisning bedrivs av huvudmän.....	90
6.1.3	Huvudmän ska kunna ta hjälp av varandra	91
6.2	Bakgrund och kommande arbete.....	92
6.2.1	Begreppet ”entreprenad”.....	92
6.2.2	Begreppen ”beställare” och ”utförare”	93
6.2.3	Tidigare uttalanden om fjärrundervisning och entreprenad	93
6.3	Mer generella entreprenadbestämmelser.....	94
6.3.1	Ändrad definition av entreprenad	95
6.3.2	Möjliga beställare.....	96
6.3.3	Fler aktörer som utförare.....	96
6.4	Fler möjligheter för modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål.....	98

6.4.1	Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål på entreprenad.....	99
6.4.2	Regeringen får medge undantag.....	103
6.4.3	Bemyndigande att meddela föreskrifter	104
6.4.4	Nödvändiga följdändringar.....	105
6.4.5	Överlämnande av myndighetsutövning.....	105
6.5	Fjärrundervisning tillåts vid viss entreprenad.....	106
6.5.1	Fjärrundervisning på entreprenad mellan huvudmän	107
6.5.2	Förutsättningar för att överlämna fjärrundervisning på entreprenad	109
6.6	Vissa bedömningar med anledning av våra förslag	110
6.6.1	Ingen ökad skyldighet för huvudmän.....	110
6.6.2	Besluts överklagbarhet.....	111
6.6.3	Tystnadsplikt och krav på myndighetsutövning vid en entreprenör	111
6.7	Riksdagens tillkännagivande	112
6.8	Genomförande.....	112
7	Vissa rättsliga aspekter för offentliga huvudmän.....	115
7.1	Lokaliseringsprincipen	115
7.1.1	Begränsningar av vad en kommun får göra.....	115
7.1.2	Är kommunalförbund en tillräcklig lösning?	117
7.1.3	Befogenhet införs.....	118
7.2	Det finns inte en skolmarknad	119
7.2.1	Skolväsendets utveckling sedan 1990-talet.....	120
7.2.2	Skolväsendets förhållande till EU-fördragen	122
7.2.3	Självkostnadsprincipen och konkurrensbegränsande kommunal säljverksamhet	127
7.3	EU-rätt och upphandling inom skolväsendet.....	134
7.3.1	Upphandling av undervisning enligt LOU.....	135
7.3.2	Bättre möjligheter till samarbete med entreprenad.....	138

8	Förslag för svenska som andraspråk.....	143
8.1	Utgångspunkter för ställningstagandet	143
8.2	Försiktighetsprincip bör råda.....	144
8.2.1	Ökad tillgång genom fjärrundervisning på entreprenad	144
8.2.2	Brist på underlag om fjärrundervisning.....	144
8.2.3	Omfattande och centralt ämne.....	145
8.2.4	Inom huvudmannens egen organisation eller entreprenad	146
8.2.5	Tidigare avvaktande inställning	147
8.2.6	Försiktighetsprincip	148
8.3	Skulle problemet lösas?	148
8.3.1	Tillgången på lärare.....	149
8.3.2	Lärarnas arbetssituation	150
8.4	Utredningens förslag: nej till fjärrundervisning på entreprenad – i dagsläget	150
8.5	Andra möjligheter och åtgärder	152
9	Konsekvenser av förslagen.....	155
9.1	Kommittéförordningens och utredningsdirektivens krav	155
9.1.1	Kommittéförordningen.....	155
9.1.2	Konsekvensutredning vid regelgivning	156
9.1.3	Utredningens direktiv	157
9.2	Problemet och utredningens syfte.....	158
9.2.1	Utredningens förslag.....	158
9.2.2	Alternativa lösningar	158
9.2.3	Vilka berörs av regleringen	159
9.3	Ekonomiska konsekvenser	160
9.3.1	Kostnader för staten.....	160
9.3.2	Kostnader för huvudmännen inom skolväsendet.....	161
9.3.3	Vinster i välfärden.....	162
9.3.4	Samhällsekonomiska konsekvenser.....	163

9.4	Konsekvenser för huvudmännen och skolorna	163
9.4.1	Konsekvenser för företag	164
9.5	Konsekvenser för eleverna	165
9.6	Konsekvenser för lärarna	166
9.7	Andra konsekvenser	167
9.8	Ikraftträdande	168
10	Författningskommentarer	169
10.1	Förslaget till lag om ändring i skollagen (2010:800)	169
	Referenslista	175
	Bilagor	
Bilaga 1	Kommittédirektiv 2015:112	181

Sammanfattning

Utredningens uppdrag

Utredningens uppdrag är att föreslå hur skolhuvudmän för grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ges ökade möjligheter att dels ingå avtal med andra skolhuvudmän om att utföra undervisning, dels i vissa fall använda undervisningsformer som medger ett mer flexibelt sätt att erbjuda utbildning. Syftet är att öka möjligheterna för skolhuvudmän att erbjuda den undervisning som elever har behov av och att ge alla elever en likvärdig tillgång till utbildning.

I en första del ska utredningen föreslå hur skolhuvudmän genom fjärrundervisning på entreprenad eller på annat sätt kan ges ökade möjligheter att erbjuda elever modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. Utredningen ska dessutom ta ställning till om skolhuvudmän ska ges ökade möjligheter att erbjuda elever undervisning i svenska som andraspråk genom fjärrundervisning på entreprenad. Denna del redovisas i detta delbetänkande.

Gällande rätt

Med *fjärrundervisning* avses interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i rum men inte i tid (1 kap. 3 § skollagen [2010:800]). En handledare ska vara närvarande i den lokal där eleverna befinner sig.

Fjärrundervisning får i dag anordnas inom huvudmannens egen organisation inom vissa ämnen, däribland modersmål, samt för studiehandledning på modersmål under vissa förutsättningar. Dels är det tillåtet när det inte finns någon legitimerad och behörig lärare, eller när det gäller studiehandledning på modersmålet annan

lämplig person, inom huvudmannens skolenhet. Dels är det tillåtet när elevunderlaget är otillräckligt.

Med *entreprenad* enligt skollagen avses enligt 23 kap. 1 § att huvudmannen med bibehållet huvudmannaskap sluter avtal med någon annan om att utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen. I dag är det endast möjligt att sluta entreprenadavtal med en enskild fysisk eller juridisk person och, i vissa fall som rör fjärrundervisning, med staten. Motsatsvis framgår det av 1 § att entreprenadavtal i dag inte får slutas med en kommun eller ett landsting. Kommunen, landstinget eller den enskilde huvudmannen som sluter avtal om entreprenad ansvarar i egenskap av huvudman för verksamhetens innehåll men låter någon annan sköta själva utförandet.

En enskild huvudman får enligt 23 kap. 4 § överlämna uppgifter som avser modersmålsundervisning på entreprenad. Detta är däremot inte tillåtet för en kommun eller ett landsting enligt dagens regler. Särskilda regler gäller för fjärrundervisning på entreprenad.

Tabell 1 Tillåten entreprenad i fråga om modersmålsundervisning – i dag

Att överlämna modersmålsundervisning på entreprenad beroende på typ av huvudman som är beställare respektive utförare.

Utförare:	Stat	Kommun eller landsting	Enskild person
Beställare:			
Kommun eller landsting	TILLÅTET (för fjärrundervisning i samiska)	-	-
Enskild huvudman	TILLÅTET (för fjärrundervisning i samiska)	-	TILLÅTET (men inte alls vad gäller fjärrundervisning)

Dagens situation

Elever i skolan ska få utveckla sina språkkunskaper både för att öka sina möjligheter att kommunicera och för att nå så långt som möjligt i skolans olika ämnen. För elever med ett annat modersmål än svenska är det viktigt att få utveckla båda sina språk, både modersmålet och svenska språket. Det är också en av flera fram-

gångsfaktorer för nyanlända elevers lärande att de ges möjlighet att stärka ämneskunskaper och språk parallellt.

Under 2000-talet har andelen elever med annat modersmål än svenska ökat stadigt. Dessutom har många nyanlända elever kommit den senaste tiden. Det totala antalet ansökningar om asyl som inkom till Migrationsverket under 2015 var knappt 163 000 stycken. Av dessa var cirka 52 000 i åldrarna 7–17 år. Utöver de asylsökande har även andra barn och unga kommit till landet under det gångna året, t.ex. anhöriginvandrade.

För både modersmål och svenska som andraspråk råder sedan länge en allvarlig brist på lärare och det finns svårigheter att rekrytera ny personal. Samtidigt ökar efterfrågan på sådan kompetens.

Riksdagen har tillkännagivit för regeringen att en utredning bör tillsättas om utökade möjligheter till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. Dessutom har såväl Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Friskolornas riksförbund som Statens skolinspektion tillskrivit utbildningsministern om att tillåta fjärrundervisning i modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål på entreprenad.

Utredningens förslag för modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål

Utredningen har haft som utgångspunkt att finna en lösning som effektivt kommer till rätta med problemet och som dessutom snabbt kan vara på plats. Lösningen ska faktiskt bidra till ökad tillgång till utbildning för eleverna.

Utredningen menar att det förslag som bäst tillgodoser utgångspunkterna är ett som ökar möjligheterna för huvudmännen att hjälpa varandra med att tillhandahålla modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet. Det är framför allt hos olika huvudmän som kompetensen för sådan undervisning och studiehandledning i dag finns. Genom att förena möjligheterna att hjälpa varandra med fjärrundervisning kan dessutom samordningsvinster uppnås för huvudmän vars behov av verksamheterna är av mindre omfattning.

Eftersom skollagen reglerar vilka som är och vilka som får vara huvudmän inom skolväsendet, samt vilket ansvar som följer med

huvudmannaskapet, bör utgångspunkten vara att varje skolhuvudman inom ramen för den egna organisationen ska kunna anordna den utbildning och ge den undervisning som eleverna i den aktuella skolformen har rätt till. Utredningen instämmer i den princip som förefaller gälla och som innebär att huvudmännen ska anordna undervisningen inom den egna organisationen och att elever primärt ska undervisas av lärare som finns på plats i skolan. Det måste dock finnas vissa möjligheter till undantag från denna princip för att eleverna ska få tillgång till en utbildning av god kvalitet. Ett undantag från nämnda princip bör enligt vår mening göras för modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål.

Utredningen konstaterar att det finns tre faktorer som talar för att ett undantag görs för just dessa verksamheter. För det första finns det redan etablerade samarbeten på dessa områden. För det andra är det verksamhet som bedrivs i begränsad omfattning och, i fråga om ämnet modersmål, ett frivilligt ämne för eleverna. För det tredje kan möjligheterna till entreprenad göra det mer attraktivt att arbeta som modersmålslärare och studiehandledare. Därför föreslår utredningen att uppgifter som avser modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmål ska få överlämnas på entreprenad till en kommun, ett landsting eller en enskild fysisk eller juridisk person.

Genom ökat samarbete mellan huvudmän, såväl offentliga som enskilda, kan eleverna få ökad tillgång till undervisning, t.ex. i andra modersmål än vad som annars hade varit fallet. Samtidigt kvarstår huvudmannaskapet, dvs. det huvudsakliga ansvaret för undervisningen, för en elev där det i dag finns.

För att uppnå detta förslag måste nuvarande begränsningar i bestämmelserna för entreprenad för dessa verksamheter ändras. Konkret innebär förslaget att förändra regelverket i 23 kap. skollagen för att tillåta att uppgifter som avser modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet överlämnas till andra på entreprenad.

Ett av förslagen är att den inledande definitionen av entreprenad i 23 kap. 1 § görs mer generell så att den inte utesluter någon beställare eller utförare.

Som en följd av att entreprenad ändrar innebörd och att vi föreslår att det ska bli möjligt med fler varianter av entreprenader behöver följdändringar göras på andra platser i 23 kap. skollagen. Utöver vad denna utredning föreslår i fråga om modersmålsunder-

visning och studiehandledning på modersmålet ska samma förutsättningar för entreprenad som i övrigt i dag gäller även bestå i sak. Utredningen föreslår därför att nödvändiga konsekvensändringar görs i 23 kap. 2–5 §§ vari det specificeras vem som får överlämna vilken uppgift och till vem.

Den lösning som utredningen föreslår ska vara ett komplement när möjligheten att bedriva verksamheten inom huvudmannens egen organisation saknas, när huvudmannen har uttömt andra möjligheter att rekrytera och anställa lärare. En ökad möjlighet till modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet på entreprenad får således inte användas som ett led i att minska kostnaderna för utbildningen.

Tabell 2. Tillåten entreprenad i fråga om modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål som *närundervisning* – förslag

Att överlämna modersmålsundervisning på entreprenad beroende på typ av huvudman som är beställare respektive utförare vid närundervisning. Samma regler föreslås för studiehandledning på modersmål. Nyheter markeras med understruken text.

Beställare: \n Utförare:	Stat	Kommun eller landsting	Enskild person
Kommun eller landsting		<u>TILLÅTET</u>	<u>TILLÅTET</u>
Enskild huvudman		<u>TILLÅTET</u>	TILLÅTET

Utredningen bedömer att det inte är tillräckligt att endast öppna upp för entreprenad vid närundervisning. Eftersom det handlar om att rekrytera lärare och studiehandledare som kan ett visst modersmål kan det förekomma att den aktuella kompetensen endast finns på något enstaka håll i landet. Följaktligen bör även fjärrundervisning tillåtas *på entreprenad*, eftersom fjärrundervisning redan är en möjlighet *inom den egna organisationen*. Därför drar utredningen slutsatsen att när vi nu öppnar upp för att överlämna uppgifter som avser dessa verksamheter på entreprenad bör även fjärrundervisning på entreprenad tillåtas.

Om en huvudman vid en entreprenadsituation ska koppla på ett moment med fjärrundervisning anser utredningen emellertid att det är viktigt att det ställs krav på att detta endast ska utföras av en

annan huvudman. Grundprincipen för skolväsendet är att undervisning ska bedrivas av en huvudman. Undervisningen bedrivs då av lärare som står under pedagogiskt ledarskap från en rektor och vars övriga undervisning omfattas av skolans systematiska kvalitetsarbete. Av det skälet behöver en bestämmelse föras in som tillåter att fjärrundervisning i modersmål eller studiehandledning på modersmålet överlämnas på entreprenad mellan huvudmän.

Tabell 3. Tillåten entreprenad i fråga om modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål som *fjärrundervisning* – förslag

Att överlämna modersmålsundervisning på entreprenad beroende på typ av huvudman som är beställare respektive utförare vid fjärrundervisning. Samma regler föreslås för studiehandledning på modersmål. Nyheter markeras med understruken text.

Beställare: \n Utförare:	Stat	Kommun eller landsting	Enskild huvudman
Kommun eller landsting	TILLÅTET (i samiska)	<u>TILLÅTET</u>	<u>TILLÅTET</u>
Enskild huvudman	TILLÅTET (i samiska)	<u>TILLÅTET</u>	<u>TILLÅTET</u>

Utredningen ser ingen anledning att ha olika regler beroende på skolförhållanden. Samtliga dessa förslag omfattar således grundskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan samt gymnasiesärskolan.

Vissa offentlighetsrättsliga aspekter

I fråga om kommuner som utförare av entreprenad finns grundläggande kompetensbegränsningar i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900). För att ett kommunalt engagemang över huvud taget ska vara tillåtet krävs bland annat att det rör sig om angelägenheter som har anknytning till kommunens område eller medlemmar (ofta kallat lokaliseringsprincipen). I fråga om exempelvis modersmålsundervisning kommer en kommun därför inte att kunna samarbeta med en annan kommuns skolenheter eller fristående skolor såvida inte kommunen ges en utvidgad befogenhet. En sådan befogenhet föreslår vi skapas genom att en tillåtande bestämmelse införs i 23 kap. skollagen (2010:800). Den ger kommuner och landsting

som huvudmän inom skolväsendet befogenhet att utföra uppgifter på entreprenad åt andra enligt nämnda kapitel.

Vi ser inte tillräckliga skäl att en kommuns prissättning av en sådan undervisningstjänst ska regleras särskilt. Kommunallagens bestämmelser om självkostnad i 8 kap. 3 c § ska gälla.

Vi bedömer att skolväsendet troligen är undantaget mycket av EU-rätten men att en offentlig skolhuvudman på grund av nationell lagstiftning ändå omfattas av lagen (2007:1091) om offentlig upphandling vid beställning av entreprenader (LOU). I och med den kommande lagstiftningen inom det området, bl.a. med så kallade Hamburg-samarbeten, ser vi goda möjligheter för kommunalt samarbete i fråga om undervisningstjänster.

Ikraftträdande

Förändringarna i skollagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2016. Utredningen bedömer att några särskilda övergångsbestämmelser inte behövs.

Utredningens förslag för svenska som andraspråk

Utgångspunkten för utredningens ställningstagande har även i denna fråga varit att eleverna ska få tillgång till utbildning av god kvalitet. Utredningen lämnar *i nuläget* inte något förslag om att det ska bli tillåtet med fjärrundervisning på entreprenad för svenska som andraspråk.

Vårt ställningstagande beror framför allt på att vi vet för lite om vilka effekter fjärrundervisning på entreprenad skulle ge för ett så omfattande och centralt ämne som svenska som andraspråk. Med den begränsade tid som har stått till utredningens förfogande för delbetänkandet har det inte varit praktiskt möjligt att nu göra de analyser som utredningen anser behöver göras.

Att tillåta fjärrundervisning på entreprenad är ett stort steg att ta för ett så omfattande ämne som svenska som andraspråk att det kräver en mer gedigen analys av konsekvenserna.

Utredningen kommer att fortsätta utreda regelverket för svenska som andraspråk, men då tillsammans med vad som bör gälla för andra skolämnen. Det handlar bl.a. om den mer grund-

läggande analysen av vilka förutsättningar som ska motivera undantag från principen att huvudmannen ska anordna undervisningen. Särskilt viktigt är det att undantag inte får utnyttjas som ett alternativ för att minska kostnaderna. Det kan också handla om att begränsa möjligheterna till undantag till vissa skolformer eller årskurser, t.ex. utifrån elevernas mognad.

Utredningen måste också noggrant undersöka olika aspekter som diskuteras kring fjärrundervisning på entreprenad. Detta behövs för att kunna föreslå hur dessa aspekter kan hanteras när fjärrundervisning på entreprenad tillåts, t.ex. om några särskilda krav ska ställas på fjärrläraren eller på huvudmannen.

Vi vill understryka att vår ståndpunkt i delbetänkandet inte innebär att vi avfärdar möjligheten till fjärrundervisning på entreprenad i svenska som andraspråk, men en rad skillnader jämfört med modersmål gör att de två ämnena bör hanteras på olika sätt i nuläget. Utredningen anser därför att undervisning i svenska som andraspråk tills vidare måste bedrivas inom huvudmannens egen organisation. Frågan kommer att återkomma i utredningens slutbetänkande.

Konsekvenser

Den huvudman som så önskar kan med utredningens förslag välja att överlämna uppgifter som rör modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmål till någon annan för att bedrivas på entreprenad, och om så önskas som fjärrundervisning. Det kan göras om denne anser att det ger eleverna bättre undervisning och är en lämplig metod för att tillgodose deras behov. Huvudmännen får därmed fler möjligheter att erbjuda eleverna modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål men förslaget innebär inte någon ökad skyldighet. Sammanfattningsvis anser utredningen att förslaget främst innebär ökade möjligheter för huvudmännen och inga påtvingade ökade kostnader. Förslagets påverkan på statliga myndigheters uppdrag är endast marginellt.